

El poeta

EL POETA

Rosa Milian Costa

Hi havia una vegada un poeta assegut davant d'una pàgina en blanc. La magnitud de la seva desesperació, però, no es podia equiparar a aquella que podria sentir un escriptor qualsevol davant d'una manca d'inspiració. De fet, el poeta en qüestió tan sols portava tres hores assegut a l'escriptori amb la ploma a pocs centímetres del pergamí, incapaç de traçar ni una sola línia. Tres hores d'infertilitat no haurien de ser motiu d'especial preocupació, però per al nostre poeta aquelles hores d'angoixa es van convertir en el segon —i últim— punt d'inflexió de la seva vida.

Havia estat un poeta verdaderament prolífic. Amb cinc anys havia escrit la seva primera paraula i, des d'aleshores, no havia parat d'escriure. De les vint-i-quatre hores del dia, en dedicava vuit a dormir; tres a menjar i a ocupar-se d'altres necessitats bàsiques; dues a comprar pergamins, tinta i plomes de recanvi i, les onze que li quedaven, les passava encorbat a sobre l'escriptori escrivint un vers rere l'altre. A la tendra edat de vint-i-dos anys, que és quan va tenir lloc l'episodi que ens ocupa en aquesta ocasió, havia escrit tres-cents catorze mil cent cinquanta-nou sonets, tretze poemes èpics d'onze mil dos cents trenta-cinc versos cada un, un romanç de sis-cents seixanta-dos mil sis-cents set versos i una breu elegia de dos mil nou-cents noranta-set versos. En total, havia escrit cinc milions dos-cents nou mil vuit-cents vuitanta-cinc versos, que de mitjana equival a escriure aproximadament tretze versos cada deu minuts.

Potser ara és més fàcil entendre per què tres hores van ser suficients per trasbalsar el nostre poeta fins al punt d'arribar a plantejar-se si, després de disset anys d'intensa creació, havia esgotat prematurament les possibilitats creatives del llenguatge.

Passades les tres hores, es va aixecar precipitadament de l'escriptori i es va dirigir a l'únic moble que hi havia a l'habitació a part de l'escriptori, la cadira i el llit: una prestatgeria plena de diccionaris i guies de gramàtica que havia anat acumulant amb els anys. A mesura que anava devorant pàgina rere pàgina, anaven augmentant els seus temors. No hi havia cap paraula ni construcció gramatical que no recordés haver utilitzat alguna vegada. És més, havia utilitzat cada paraula de tantes maneres diferents que, en aquell moment, li va semblar que devia haver utilitzat totes les possibles combinacions.

Quan va haver llegit l'última pàgina de l'últim llibre, va baixar corrent les escales del pis i va obrir d'una empenta la porta principal. De tan ràpid que va travessar el carrer gairebé atropella un venedor ambulat de calanterèpies que aquell dia havia decidit plantar la seva paradeta al costat del fanal de davant la casa on escrivia el poeta. En passar pel costat del venedor, el poeta va aturar-se atabalat i va demanar-li, balbucejant, que digués la primera frase que li passés pel cap. El venedor de calanterèpies, encara tremolant de l'espant, va dir-li: El greinet del fariser xarrupeja que fa furor. El venedor no havia acabat de pronunciar l'última paraula que el poeta ja havia identificat on havia utilitzat aquella frase: vers mil cinc-cents quaranta-dos del segon poema èpic. Ara sí, espantat de veritat, va continuar corrent carrer avall tot esperitat. En veure la propietària de la Filagresta passejant xino-xano amb el seu feligret tres fanals

més enllà, va accelerar encara més el pas. En atrapar-la, va repetir la demanda que havia fet al venedor. El xerric del carrer blau és trellenc del calar curt, va respondre-li. Aquesta vegada es tractava del tercer vers del sonet número quatre-cents deu. El noieta que repartia cada matí els jornilets comentà que els garcets grillaven el serell amb pes valent i, la seva germana petita, que aquell dia l'acompanyava, que no havia llescat mai res tan catret com la galestria que havia comprat aquell matí. Versos setanta-sis i setanta-set del romanç, respectivament. La matrona del Bauvell, el vellet de les Estovalles, la noia de les Falilleres, l'home del Barret Alat... Tots i cadascun dels habitants del poble de Calavallada van topar-se en algun moment o altre d'aquell dia amb el poeta, i tots i cadascun d'ells i d'elles van haver de respondre a les seves desenraonades exigències. Cada frase era més extravagant que l'anterior, però no n'hi va haver cap que no formés part de l'obra del poeta.

Quan ja tothom era a casa seva, a punt per sopar, el poeta va tornar abatut a casa, caminant a pas lent. De tant capficat que anava gairebé torna a atropellar el venedor ambulat de calanterèpies, si bé aquesta vegada no es podia dir que fos a causa de la velocitat. El venedor, que encara no havia acabat de recollir la paradeta, va aixecar el cap i, amb un gest amable, va convidar el poeta a seure al seu costat. El poeta, convençut que la seva carrera s'havia acabat, va seure a on li indicava el venedor. Aquest, que encara tenia molt fresc l'encontre d'aquell matí, va preguntar-li per què es trobava en aquell estat tan desconcertant. El poeta va respondre-li tot moix que era perquè ja no podria crear res més, que ja ho havia creat tot. El venedor, en sentir aquestes paraules, va deixar anar una rialla greu i profunda.

—Què t'ho fa pensar, això? —va preguntar. —Que no saps que el llenguatge, com les calanteràpies, té una capacitat creadora infinita?

El poeta va fer que no amb el cap. Va respondre-li que tots els versos que se li acudien ja els havia escrit, que fins i tot el que estava dient en aquell moment formava part del quart poema èpic, versos cent trenta-cinc – cent quaranta. I que fins i tot si s'havia deixat algunes combinacions per explorar, algun dia —si és que aquell dia no havia arribat ja— les descobriria totes, que encara que n'hi haguessin milions de milions, algun dia se les acabaria, que les paraules eren finites i, per tant, les possibles combinacions, també. Que algun dia —si és que aquell dia no havia arribat ja— hauria de parar d'escriure.

—Precisament aquesta és la gràcia del llenguatge —va dir el venedor deixant anar una altra rialla—, que, com les calanteràpies, malgrat disposar de mitjans finits, permet obtenir resultats infinits.

El venedor ja havia acabat de recollir la paradeta, així que, tot just acabar de pronunciar aquestes paraules, es va aixecar i va marxar arrossegant el carretó carrer avall, mentre xiulava una melodia que es perdia entre les estrelles que decoraven el cel nocturn.

El poeta no podia parar de pensar en les paraules que li havia dit el venedor ambulat. Sí, és veritat que les havia escrit ell mateix feia tres anys al sonet número dos-cents mil quatre-cents vuitanta-quatre; però de la boca del venedor havien sonat... diferents, tenyides de veritat. Aquell dia es va ficar al llit encara lleugerament trasbalsat, però ja amb la llavor d'una idea plantada al cervell.

L'endemà, quan es va despertar, la llavor ja havia germinat.

Eren les set en punt quan es va aixecar del llit, va córrer a l'escriptori, va agafar un grapat de fulls i va començar a escriure. Al cap de tres hores ja havia acabat de redactar les cent vuitanta-dues cartes que, dues hores més tard, omplirien totes les bústies del carrer. Aquell vespre, quan els veïns i veïnes de Calavallada anessin a buscar el correu, es trobarien tots la mateixa estranya petició esperant-los a l'entrada. Al cap i a la fi, si el poeta volia dur a terme el seu propòsit, necessitaria ajuda.

A les dotze del migdia, el poeta seia de nou al seu escriptori amb una pila de pergamins al davant i una ploma a la mà, disposat a conquerir la infinitud del llenguatge. Després del trasbals del dia anterior, podria semblar contradictori que ara pretengués deliberadament esgotar les possibilitats del llenguatge. El cas és que les paraules del venedor ambulat de calanterèpies l'havien convençut fins a tal punt que sabia del cert que no ho aconseguiria mai. Aquesta convicció, però, implicava alhora el repte més gran de la seva vida: acostar-se tant com fos possible a l'infinit. Com que totes les frases que li venien al cap ja les havia escrit un dia o altre, havia arribat a la conclusió que l'única manera de perseguir el seu nou repte era escriure una frase que no s'acabés mai, una frase infinita.

El poeta no va parar d'escriure en tota la tarda. Quan ja començava a fosquejar tenia els dits encarcats i els ulls lleganyosos, però no gosava parar d'escriure per por que l'infinit se li escapés d'entre els dits. Quan els estels ja brillaven dalt del cel, se li tancaven les parpelles; però tampoc aleshores va gosar parar.

A les dotze en punt va arribar el primer relleu.

Quan el poeta va morir a l'edat de noranta-nou anys, ell i els seus deixebles havien escrit, en conjunt, més de sis trilions de paraules encadenades en frases subordinades. Tot i això, no es trobaven més a prop d'aconseguir el propòsit del poeta que quan aquest havia començat la Fradant (així es com es va acabar anomenant el projecte després que la propietària de la Filagresta digués, mig bromejant, que mai havia vist una frase tan pedant) setanta-set anys abans.

El que mai va arribar a entendre el poeta, ni cap dels seus deixebles —que durant mil·lennis van contribuir a allargar la Fradant—, és que, quan es persegueix una cosa que no té fi, no hi ha cap diferència entre moure's i estar-se quiet, entre escriure i no escriure.